

C A R M E N M O L A

MLČANIE
MATIEK

Ljndeni

Mlčanie matiek

Vyšlo aj v tlačovej podobe

Objednať môžete na
www.lindeni.sk
www.albatrosmedia.sk

Ljndeni

Carmen Mola
Mlčanie matiek – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2026

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto publikácie nesmie byť rozširovaná
bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA

C A R M E N M O L A

MLČANIE MATIEK

Zo španielčiny preložil
Milan Kopecký

Ljndeni

Carmen Mola: *Las madres*

Las madres © 2021, Carmen Mola

Translated from the original edition of Penguin Random House Grupo Editorial S.A.U., Barcelona, 2021

This edition has been published through the agreement with Hanska Literary&Film Agency, Barcelona, Spain

Translation © Milan Kopecký, 2026

Slovak edition © Albatros Media Slovakia, s. r. o., 2026

Všetky práva sú vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie kopírovať a rozmnožovať za účelom rozširovania v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek spôsobom bez písomného súhlasu vydavateľa.

Vytiažovanie textu a dát z tejto publikácie v zmysle čl. 4 smernice 2019/790 EÚ je zakázané.

ISBN v tlačenej verzii 978-80-566-5057-8

ISBN e-knihy 978-80-566-5064-6 (ePDF)

ISBN e-knihy 978-80-566-5065-3 (epub)

ISBN e-knihy 978-80-566-5066-0 (mobi)

Prvá časť

*Spáchal som ten najhorší hriech,
akého sa človek môže dopustiť.
Nebol som šťastný.*

JORGE LUIS BORGES

Mala šťastie, nič iné za tým nebolo. S kamarátkami sa dohodli, že pôjdu na nákupy do centra Las Misiones, ale v poslednej chvíli im poslala správu, že nepríde, lebo má horúčku a ledva by sa vyplazila z domu. Na pohovke, zakrútená v deke, si predstavovala, ako dievčence rozjarene vymetajú obchody a rehocú sa na celé nákupné centrum. Nikdy v živote ich už nevidela. Správa o tom, že sú nezvestné, ju zdrvila, ale neprekvapila. V Ciudad Juárez mizli ženy celkom bežne. Keď sa o niekoľko týždňov zamýšľala nad tým, aké je šťastie vrtkavé a akí sú ľudia bezmocní voči vrtochom osudu, zrazu sa k nej naklonila kolegyňa z fabriky a pošepla: „Našli ich...”

Ani sa nespýtala, či sú nažive.

„Pohodené pod kopcom v Cristo Negro. Zabili ich a vypitvali...”

Cristo Negro bol cintorín, ktorý vznikol na nezastavanej ploche oblasti Lomas de Poleo. Do kolónie Parajes del Sur sa Victoria prisťahovala iba pred tromi rokmi – s jedným kufrom a veľkým snom, že sa jej podarí prekročiť hranicu. Za sebou nechala pohnutú minulosť aj vzťah s kriminálnikom, ktorý ju uviedol do sveta vreckárskych avantúr na barových terasách a trhoch, vlámačiek do chatrných príbytkov v štvrti Ecatepec a krádeží áut s akýmkoľvek kusom zahnutého drôtu. To nebol život pre ňu. So

štíhlou postavou, plavými vlasmi a medovými očami, ktoré jej už vyslúžili nejednu lichôtku z mužských úst, si güerita v svojich dvadsaťjeden rokoch malovala o čosi žiarivejšiu budúcnosť. Ibaže práve tieto črty sa presne zhodovali s fyzickým opisom najčastejších obetí únosov. Desiatky jej podobných dievčat združuje skupina Hlasy bez ozveny, ktorá na manifestáciách žiada, aby federálna polícia vlnu vrážd zastavila, aj keď ona v prípade zmeškanej schôdzky v nákupnom centre väčšmi dôveruje zásahu prozreteľnosti než policajtom.

„Nechápem, čo za beštiu to mohlo urobiť,“ povie kamarátka po niekoľkých krokoch. „Dokonca im odstránili aj srdce. Frajer sa dočítal, že jednej rozťali lebku a vybrali z nej mozog.“

Violeta nestojí o podrobnosti. Kamarátky si chce pamätať po svojom, nie podľa opisov z médií. Po proteste sa kolegyne zastavia na ulici Vicenta Guerrera, aby si niečo zajedli, ale už bez nej. Violeta si odpočinie na lavičke v parku pred katedrálou Panny Márie Guadalupskej a radšej svoje myšlienky venuje počítačovému kurzu a životu, ktorý na ňu bude čakať v Spojených štátoch, až nadíde vhodná chvíľa. Zrazu si k nej prisadne muž a usmeje sa na ňu.

„Čo sa tak mračíš?“

Keď dodá, že smútok takej peknej tvári nesvedčí, Violete to stačí, aby si uvedomila, ako veľmi sa túži s niekým porozprávať. Až jemu sa vyrozpráva o mŕtvych kamarátkach objavených v Cristo Negro a o tom, že keď si predstaví, ako asi trpeli, žiaľ sa do nej zavíra ako vírus.

„Minulosť nezmením, ale môžem zariadiť, aby si niekoľko hodín na ňu ani len nepomyslela.“

Muž sa volá Néstor, pekný a zdvorilý tridsiatnik so srdečným úsmevom. Dajú si spoločnú prechádzku, rýchlu večeru v reštaurácii, ktorú zaplatí on, potom ju odprevadí domov a rozlúči sa pri dverách. Stretnú sa však aj ďalšie dni a Violeta pochopí, že Néstor je pri peniazoch. Poznať to podľa toho, ako sa oblieka, vždy

v značkovom, ako nikdy nemá hlboko do vrecka, podľa toho, že jazdí vo Forde Ranger Roush, čo síce nie je úplne najväčší model, no stačí, aby Violeta závidel každý, kto ju vidí doň nastupovať.

Kolegyne z fabriky ju varujú, že by to mohol byť padrote, ako volajú mužov, ktorí zvädzajú mladé a pekné dievčatá – rozto-milá tvárička sa raz-dva zmení z prednosti na prekliatie – a po-tom ich posúvajú šéfom drogových kartelov. Néstor taký nie je, navráva si Violeta, skrátka sa na ňu, na rozdiel od kamarátok, usmialo šťastie v podobe milého fešáka. Pekne sa k nej správa, hovorí, že by jej vedel pomôcť skončiť s drinou v továrni, veno-vať sa naplno počítačom a začať žiť nový život, dokonca spome-nul výlet do Acapulca. Pri predstave, že sa ubytujú v hoteli pri mori, budú sa ruka v ruke prechádzať po promenáde a jeť vo vyberaných reštauráciách, Violeta nedbá na varovania druhých. Osud stojí na jej strane.

„Páčim sa ti?“

„A ešte ako, cica.“

Néstor šoférije svoj Ford Ranger po diaľnici Panamericana a Violeta sa mrví. Ich cieľ je ranč Santa Casilda, kam ich pozval najesť sa a prespať Albertito Céspedes alebo „krstný otec“, ako ho volá Néstor. Pracuje preňho. Prídu významní hostia, mož-no aj nejaký herec, bude hrať živá hudba. O takých večierkoch Violeta zatiaľ iba čítala v časopisoch.

„Ešte si mi nepovedal, ako sa živí.“

„Krstný otec pomáha ľuďom získať, čo im chýba. V tomto živote sa nedá všetko kúpiť za peniaze a aj tí najmocnejší u nás v krajine niekedy musia prísť za donom Albertitom, aby dostali, čo chcú. Oblúbil si ma, berie ma ako vlastného syna a rád by sa s tebou zoznámil. Iba sa usmievaj a dôveruj mi.“

Ranč je gigantický. Niektorí hostia dorazili na vrtuľníkoch a súkromných lietadlách. Violeta na záchode od nejakých žien započula, že by na večierok mohol prísť aj Ismael Zambada,

zvaný Mayo, ktorý po zatknutí Chapa Guzmána zaujal miesto na čele sinalojského kartelu, prídu aj členovia rodín Treviño a Zeta. O svete drogových dilerov toho Violeta nevie veľa, a hoci jej naháňa strach, že by s nimi Néstor mohol mať niečo spoločné, v ktorej si zo skupiniek zazrela ministra vnútra, tak si možno ženy na záchode iba vymýšľali.

Don Albertito sa bodro a s úsmevom pohybuje medzi hosťami. Napriek nízkej postave, ktorá nedosahuje vari ani stošesťdesiat centimetrov, mu rešpekt rozhodne nechýba. Významní muži sa v jeho prítomnosti menia na školákov bojujúcich o učiteľovu pozornosť. Podľa Néstorových slov prišiel do Mexika pred desiatimi rokmi z rodnej Kuby. Tmavá pleť kontrastuje s bielym oblekom, okolo krku má niekoľko náhrdelníkov z červených a bielych korálikov. Violeta si všima, že na hostí tie koráliky pôsobia skoro ako diamanty.

Keď sa vráti za Néstorom, chce sa ho na tie koráliky spýtať, no vtedy kapela spustí kolo ohlušujúcich rancheras a priateľ ju na chrbte krásnej čiernej kobyly odvezie na kruhovú plochu pripomínajúcu býčiu arénu, kde na otázku zabudne. Prejdú sa po aréne, Néstor je šikovný jazdec a ona má pocit, že ju všetci obdivujú a závidia jej, keď k nim pristúpi don Albertito, aby pozdravil svoje krstňa.

„Dobre si si vybral, Néstor. Už dlhšie sa s ňou chcem zoznámiť. Mám pre ňu eleke, aby si si nemyslel, že som zabudol.“

Don Albertito sa pohľadom vpíja hlboko do nej, vidí veci, ktoré iní nevidia. Potom sa aj s Néstorom vzdialia, aby sa porozprávali, slnko zapadá a väčšina hostí odchádza domov. Iba hŕstka vyvolených smie stráviť noc v Santa Casilda.

„Čo je eleke?“ spýta sa, keď Néstor príde za ňou.

Z mohutného davu zostalo možno dvadsať ľudí, všetci sú krstné deti dona Albertita, ako jej vysvetlí priateľ. Nechýba medzi nimi minister vnútra ani Mayo Zambada.

„To sa čoskoro dozvieš. Don Albertito mi povedal, že dnes v noci ťa chce zasvätiť.“

Néstor jej ukáže miesto medzi palcom a ukazovákom na chrbte pravej ruky, kde možno rozoznať niekoľko tenkých jaziev pripomínajúcich dve šípky a kríž. Už dávnejšie si ich všimla, ale netrúfla si spýtať sa, ako k nim prišiel.

„Máš krámy?“ položí jej zvláštnu otázku tmavovlasá, asi meter osemdesiat merajúca žena. „Nemôžeš ísť ďalej, ak máš svoje dni.“

Violeta pokrúti hlavou, zakvačí sa do Néstora a spoločne zamieria do domca stojaceho obďaleč, kam vchádzajú aj ostatní hostia.

„Čo sa bude diať vnútri, Néstor?“

„Don Albertito je babalawo. Hovoril som ti už, že dokáže aj to, na čo peniaze nestačia. Rozpráva sa s Orunmilou, vidí minulosť, prítomnosť aj budúcnosť. Nikto sa o teba nepostará lepšie, preto za ním všetci chodia. Aby boli pod ochranou oriš. Aj teba budú ochraňovať, keď dostaneš značku.“

Violeta prekročí prah domu. Eleke, babalawo, značky, Orunmila, oriše. Žiadnemu z tých slov nerozumie, ale znejú jej ako zaklínadlá. Tradície jorubského náboženstva dovezené z Kuby, Haiti alebo Brazílie sa v Mexiku prepojili s kresťanskou vieroukou či domácim vyznávaním svätej Smrti. Violeta pozná aj chýry o schopnostiach jorubských kňazov, o rituáloch, ktorými si človek dokáže nakloniť oriše, božstvá afrického panteónu. Až teraz pochopila zbožnú úctu preukazovanú donovi Albertitovi, pretože osud všetkých, ktorí teraz čakajú v osvetlenom domci, spočíva v jeho rukách.

Počuť zvuk bubnov, šamanské rytmy. V strede miestnosti klokoce veľký hrdzavý kotol ako sopka pred výbuchom. Vo vzduchu sa vznáša bylinná vôňa, no kdesi pod ňou Violeta cíti aj niečo iné, sladký pach hniloby, spomienku na detstvo, keď doma robili zabíjačky a otec zarezával prasa.

Don Albertito sa zjaví zahalený v dyme a pare z kotla ako čarodejník. Teraz už má na sebe len nohavice z bieleho obleku, na obnaženom hrudníku mu visia náhrdelníky a labužnícky poťahuje z cigary. Vedľa neho stojí žena, ktorá sa prv pýtala Violety na menštruáciu. To je jubona, vysvetľuje Néstor, krstná matka vyvolených, nad ktorými oriše prevezmú ochranu.

„Mojugba olodumare logué ikú embeleke.“

Hrubý hlas dona Albertita sa prelína s rytmom bubnov. Vzduch hustne v dyme sviečok a pary z kotla, Violeta sa cíti čoraz nepríjemnejšie, idú na ňu mdloby. Aj Néstor si to asi všimol, chytí ju pod pazuchu.

„Zavri oči a pokús sa zhlboka dýchať.“ Rada od priateľa neznie ako prejav láskyplnej starostlivosti, skôr naopak, Violeta prvý raz počuje v jeho hlase záchvev strachu, či dokonca hrozby. „V hrnci sú eleký. Týždeň sa varili v zmesi dvadsiatich bylín.“

Jubona palicou vyťahuje náhrdelníky a ukladá ich na rohož. Don Albertito ďalej odriekava modlitby vo Violete neznámom jazyku, no hlboké tóny v kombinácii s neutíchajúcim rytmom bubnov v nej evokujú čosi primitívne, barbarské, vynárajúce sa z prvopočiatku vekov. Teraz don Albertito vysloví meno Ijami Ošoronga. Hovorí o krvi, o rovnováhe, ktorú božská bytosť udržiava medzi dňom a nocou, medzi životom a smrťou.

Asi šesťdesiatročný muž si klakne na rohož a natiahne pravú ruku. Albertito mu špičkou mačety zaryje do kože medzi prstami. Krv vytryskne a kvapká na náhrdelníky, ktoré šaman následne zavesí novicovi okolo krku. Je zasvätený. Violeta vie, že aj ju to čaká, aby sa z nej stala chránenkyňa, a Ijami Ošoronga, ako vysvetľuje Don Albertito v priebehu rituálu, jej odovzdá svoju moc.

Bubny neutíchajú a Violeta má pocit, akoby sa v malom dome vznášala. Je možné, že jej počas večera nasypali niečo do pohára? Plamene sviečok vrhajú na steny desivé siluety

groteskných monštier. Za kotlom akoby stál tieň obrovskej ženy s krídlami.

Jubona pomáhajúca s ceremoniálom medzitým priniesla ďalší hrniec. Veľkou varechou z neho vyloví akúsi hmotu, bielu a slizkú, don Albertito ju naberie do rúk a pristúpi k mužovi na kolenách.

„Ty si ďalšia na rade,“ pošepne Néstor.

Muž si vezme rôsolovitú hruď a bez otáľania do nej zahryzne. Kým sa snaží odtrhnúť kus zubami, Violeta má príležitosť si tú čudnú masu hmoty lepšie obzrieť. Hrboľatý reliéf, sieť poprepájaných závitov a nápadná podobnosť na vlašský orech nenechávajú nijakú pochybnosť, že je to mozog.

Dievčine sa zakrúti hlava. Jubona vyťahuje z hrnca ďalšie obety: dve srdcia a ružovkastý orgán, zrejme pečeň. Kľačiaci muž po dlhom žuvaní konečne prehltne odhryznutý kus mozgu.

„Nehýb sa.“

Néstorov hlas vo víre bubnovania a proklamácií dona Albertita zanikne.

„Ana iná, ibá mi ibá eje, ibá mi kačečo...“

V hlave jej veľkou rýchlosťou, akoby sa rútili z kopca, defilujú výjavy kamarátok prechádzajúcich sa po obchodnom centre. Ich vypitvané telá v Cristo Negro. „Rozťali jej lebku. Vybrali mozog.“ Jubona sa pozerá na Violetu. Aj don Albertito. Čaká ju zasvätenie. Vnútorne orgány kamarátok jej dajú požehnanie Ijami Ošorongy. Moc matky. Ibaže Violetu napne na zvracanie, zatacká sa a spadne na zem. Musí odtiaľ odísť. Musí zmiznúť, no bubny nie a nie prestať.

Néstor ju ako pazúrom kmasne za zápästie a jedným trhnutím dvihne na nohy. Violeta zmrzne, steká z nej pot.

„To sú ony?“

„Je to obeta. Nechceš, aby Ijami Ošoronga stála na tvojej strane?“

*Violeta sa rozplače. Hostia v miestnosti sa premenili na tie-
ne, ktoré ju obklopili ako vyhladovaná zver. Bubny bez usta-
nia rapocú. Pred odchodom sa jej zazdalo, že znovu vidí ženu
s krídlami, ako sa dvíha ponad hostí.*

„Nájdem si ťa,“ akoby jej hovoril tieň Ijami Ošorongy.

*Keď otvorí oči a vyzrie von oknom, uháňa Ford Ranger v plnej
rýchlosti po ceste, ktorú Violeta nespoznáva. Je noc.*

„Už si hore?“

*Violeta sa posadí. Oblečenie jej smrdí, určite sa ovracala.
Rada by vedela, čo sa stalo, ako sa dostala z ranča Santa Ca-
silda a ocitla s Néstorom v aute, veľmi rýchlo však pochopí, že
jej frajer už nie je tým, kým býval.*

*„Doboha, ty krava debilná! Ja ti otvorím dvere do domu
dona Albertita, dám ti šancu stať sa jeho zverenkyňou, a ako
mi ty za to poďakuješ?“*

Po tvári jej stekajú horúce slzy.

„Boli to ony. Tie, čo sa našli v Cristo Negro, tam...“

*Néstor jej nedá možnosť dokončiť vetu. Obráti sa a prudkým
úderom ruky jej rozsekne peru.*

„Pusti ma! Zastav! Chcem vystúpiť!“

*Do kolónie Parajes del Sur sa už nevráti, neprejde cez hra-
nicu do Spojených štátov, nedokončí počítačový kurz. Néstor
smeruje na letisko.*

*„Tá mladá živá neodíde. Videla rituál Ijami Ošorongy
a niekomu to vyklopí, Néstor. Pôjde za federálmi alebo za
novinármi, to nemôžem dopustiť. Toto mi povedal don Alber-
tito, ale ja ťa ľúbim, chápeš? Myslel som si, že budeme v poho-
de, že na to máš, ale... Podarilo sa mi zariadiť, aby ťa nechali
odísť, do konca života mi za to budeš ďakovať, hocikto iný by
ťa odviezol rovno do Cristo Negro.“*

O tri hodiny Violeta sedí na palube lietadla do Madridu, bez batožiny, s ovracaným oblečením a sto dolármi, ktoré jej Néstor strčil do vrečka. Na letisku Adolfa Suáreza na ňu budú čakať Néstorovi známi, dajú jej miesto servírky a falošný pas, aby mohla zostať žiť v Španielsku. Nemusí si s ničím robiť starosti, oni ju spoznajú a odprevadia na nové miesto.

„Zachránil som ti život, cica.“

Pred odchodom ju pobožkal na rozlúčku, vrúcne, ako kedysi. Nepovedal jej, že odmietnuť eleke znamená vysloviť nad sebou ortieľ. Že ju až do smrti bude prenasledovať pomstivý tieň Ijami Ošorongy. Že ju síce zachránil pred popravou, ale keby vedela, čo ju čaká, radšej by si vybrala guľku medzi oči.

Kde je moje šťastie? pýta sa Violeta v lietadle nad Atlantickým oceánom.

Prvá kapitola

Nena sedí za stolom. V pravej ruke má žltú pastelku, ľavou pridŕža papier za jeden roh. Znovu a znovu po ňom prechádza pastelkou, diagonálne čiary pribúdajú jedna cez druhú, dievčina kreslí ako posadnutá. Elena vie, že ju nesmie vyrušiť. Už vyše šesť mesiacov navštevuje Nenu v sociálnom centre a len veľmi zriedka sa stáva, že ju nejaká aktivita tak zaujme. Takmer vždy spí, či už v posteli, alebo schúlená do kľbka na dlážke v spoločenskej miestnosti, prípadne sedí v kresle a pozerá do steny, nevnímajúc nikoho okolo seba.

Kreslenie je v jej prípade čosi nezvyčajné a znamená ďalší z postupne pribúdajúcich krokov vpred. Už nepoľuje na vtáky v korunách stromov ako divá mačka, čo robila, keď ju priviedli, začala normálne prijímať varenú potravu, neútočí na vychovávateľky, keď sa jej pokúsia dotknúť, nehryzie ich ani iných chovancov. Naďalej odmieta Elenine bozky, pohladenie či iný telesný kontakt, výnimku má len mačka, ktorá trávi väčšinu času usalašená v jej lone. Za úspešné prejavy náklonnosti komisárka zatiaľ ráta iba občasný úsmev alebo milý pohľad. Zvyšok dňa je Mihaela – komisárka dáva prednosť jej krstnému menu pred prezývkou, ktorú si odniesla zo statku – ponorená do vlastného sveta, čo Elenu desí, pretože jej doterajší svet bol učinené peklo.

Dom hrôz zo Santa Leonor, ako ho nazvali v médiách. Antón a choromyselní obyvatelia statku, ktorí s ňou zaobchádzali ako so zvieratom, dennodenné barbarstvá.

Svetlo októbrového rána odhaľuje nedostatky v jej tvári: husté chlčky na línii brady, kde-tu vyrážky, jazvy po zle zacelených ranách z toho, ako sa na začiatku svojho tunajšieho pobytu udierala o rám postele. Na kráse jej to však neubetrá. Elena sa s nehou díva na Mihaelinu tvár. Papier pokrýva mikádo žltých čiar. Čoskoro bude potrebovať nový, ale nedostane ho, kým si sama nevypýta. Pastelku drží rovnako nešikovne ako kedysi Elenin syn. Dievčina bude mať deväť rokov, ale vyzerá oveľa mladšie, skôr ako päťročná – tolko mal Lucas, keď ho uniesli.

Vždy keď v duchu povie synovo meno, ako keby sa jej pod nohami otvorila hlboká studňa, čierne nekonečno vŕhujúce ju dovnútra. Možno je na vine vek, predsa len už má päťdesiatjeden rokov, ale cíti, že jej nezostáva veľa síl udržať sa nad hladinou, zavše by najradšej prestala vzdorovať a nechala sa pohltiť prázdnom.

Mihaela dvihne zrak. Chce jej týmto spôsobom naznačiť, že potrebuje ďalší papier, aby mohla pokračovať v kreslení? Opatrne, tak ako jej to poradili, aby dievčinu nevysťažila, jej podá list papiera. Vtedy Mihaela zareaguje nečakane. Oprie sa lícom o Eleninu ruku podávajúcu papier a zostane na nej ležať ako na vankúši. Komisárka bojuje s nutkaním pohľadiť ju po vlasoch. Dievčina spiaca na jej ruke je novinka. Prázdnota a ľahostajnosť, dve večne prítomné hrozby, sa pri každom drobnom Mihaelinom pokroku rozptýlia ako mrak, keď zaduje silnejší vietor.

Psychologička z centra jej vravela, že keby žili spolu, napredovala by rýchlejšie. „Uvedomuješ si, akú zodpovednosť na seba berieš?“ znie rovnaká otázka, vždy keď vyplní ďalší

formulár a posunie sa ďalej v procese adopcie malej dievčinky. Ako vysvetliť, že Mihaela toho dokáže dať Elene toľko, čo ona jej? Sú ako dve porcelánové črepiny zapadajúce do seba. Na Mihaele väčšmi poznať utržené šrámy, nenadarmo ju považovali za stratený prípad. Zazíté hrôzy bránia normálnemu spoločenskému a citovému vývoju. Akéhokoľvek iného záujemcu o jej osvojenie by takáto kategorická diagnóza odradila. Elenu nie. Ona najlepšie vie, čo si Mihaela vytrpela. Možno práve vďaka tomuto presvedčeniu sa za niekoľko mesiacov stala z intuitívneho pocitu najprv predstava čohosi možného a potom priam životné poslanie. Prísľub spoločnej budúcnosti ich ako záchranné lano drží pri sebe odo dňa, keď Elena urobila to osudné rozhodnutie, a vytvára medzi nimi tajomné, nežné puto.

Proces adopcie je však zdĺhavý. Okrem odborných posudkov treba bojovať aj s byrokraciou. Keby sa Zárate chcel zapojiť, významne by jej to uľahčil, ale odmieta mať s Mihaelou čokoľvek spoločné. Ani raz ju nebol navštíviť. Sprvu prichádzal s nešikovnými výhovorkami, teraz sa už ani neunúva vymýšľať si. Ak o nej Elena rozpráva, zanovito mlčí. Pritom chápe, že mu Nena pripomína všetko, čo nedokázal urobiť, aby zachránil Chescu, a že ho to zraňuje. Veď ani pre ňu to nie je ľahké, ale nikdy by to, čo sa udialo, nedávala za vinu Mihaele. Hádam aj ona nebola jedna z obetí? Elena tuší, že je za tým čosi viac. Nejaká oveľa hlbšia rana, ktorú jej zatiaľ neodhalil a ktorá ho vzdďľuje nielen od dievčata, ale aj od nej.

Tri či štyri dni v týždni Zárate prespáva u nej v byte na Plaza Mayor. Navečerajú sa, počúvajú hudbu, idú spolu do postele. A každý deň ticho medzi nimi hustne. Majú priveľa zakázaných tém, priveľa mínových polí, na ktoré sa boja vstúpiť. Źiadne teatráľne scény, štiplavé nadávky či lietajúce taniere. Keď sa pohádajú, poznať to podľa toho, že mlčia a uhýbajú pohľadom.

Zatiaľ mu o Grigoreovi Nicolescuovi, otcovi dievčatka, nič nepovedala. Podarilo sa im ho nájsť. Niekoľko týždňov po tom, ako umiestnili Mihaelu v centre, prišiel do Madridu. Počiatkové nadšenie vziať si dcéru do starostlivosti sa rozplynulo po niekoľkých hodinách strávených s bytosťou, ktorá vtedy ešte bola viac zvieratko než človek. V posudkoch sa dočítal, že súžitie s ňou nebude jednoduché a že istý čas si ju aj tak budú musieť nechať v centre na pozorovanie. Grigore to využil ako zámienku a nasadol na autobus späť do Rumunska so slovami, že sa bude o vývoji situácie informovať. Elena predpokladala, že ho už nikdy neuvidia a zo sľubov daných Mihaele nič nebude, no o niekoľko mesiacov sa od sociálnej pracovníčky Alicie dozvedela, že skutočne kontaktoval centrum, aby zistil, ako je dcéra na tom.

„Podľa teba si po ňu naozaj príde?“

Ani Alicia jeho rečiam neverila, veď kto už by obetoval život výchove takého hlboko poznačeného dieťaťa.

Teraz si Nena šúcha líce o opak Eleninej ruky. Iba ona ju môže zachrániť.

Vonku je chladno. S októbrom privanul mrazivý vietor a Elena sa cestou k svojej lade musí zababušiť do kabáta. Vnútri spustí kúrenie a zapne rádio. Večne tie isté správy, hovorí si v duchu, a aj sama si pripadá ako škrečok v kolese na behanie, keď stále odkladá kroky, ktoré musí podniknúť, aby sa priblížila k záveru. V práci pre Útvar kriminálneho vyšetrovania, vo vzťahu so Záratem, v byte na Plaza Mayor zamorenom príznakmi minulosti.

Mobil neodbytné vyzvára. Na displeji vidno Buendío-vo meno a fotografiu, vysmiata ružovučká tvár z noci, keď v bare na Barquillskej oslavovali uzavretie jedného prípadu.

Zatiaľ čo Buendía rozpletá prvé uzlíky, Elena má pocit, že ju čosi ťahá preč, von z kola.

Druhá kapitola

Než sa obchod s drogami presunul do Cañada Real, našli by ste hlavný madridský trh v mestskej časti Villa de Vallecas, pri odstavnom parkovisku v chudobnej štvrti Barranquillas. Cesta na parkovisko odťahovej služby mala povesť jedného z najnebezpečnejších miest v meste. Vodiči sa modlili, aby im na tých tristo metroch nezhasol motor a aby za sebou čím skôr nechali tých päťtisíc narkomanov, ktorí v štvrti bývali. Dnes už nič také nehrozí, schátrané domy sú minulosťou a čoskoro ich nahradí výstavba novej štvrte s názvom Valdecarros. Pre nových obyvateľov bude k dispozícii päťdesiat tisíc bytov s garážami, padelovými ihriskami a bazénmi. Raz možno zmizne aj odstavné parkovisko, kde dodnes zabera miesto vyše sedemtisíc vozidiel, pričom niektoré z nich tam stoja aj dvadsať rokov a z jedného vraj už vyrastá strom, a nahradia ho ďalšie byty, bazény a padelové ihriská.

Zárate sleduje bieleho mastifa, ako pije vodu z plastovej dózy, ktorú mu pri dverách svojej búdky nachystal Romeo, strážnik parkoviska. Pes vysmädnuťo hlce vodu, ako keby prišiel z púšte.

„Ten si to všimol prvý. Vyskakoval a štekal na zadnú časť toho auta ako besný. A Casper sa nedá len tak niečím vyrušiť, hneď mi to bolo podozrivé.“

„A majiteľ? Čo povedal, keď ste otvorili kufor citroenu?“

Z miesta, kde stoja, vidieť sanitku a zdravotníkov, ako sa venujú mužovi s popolavo bledou tvárou. Volá sa Silverio Tenazas a podľa slov policajtov, ktorí boli prví na mieste, zvracal tak dlho, až kým neomdlel, preto zavolali rýchlu pomoc.

„Niečo povedal, to áno, ale nerozumel som mu.“

Strážnik sa neprestajne rozhliada po rozľahlom parkovisku, ktoré teraz brázdia policajné autá, ako keby mu do revíru prišla škodná.

„Ako dlho tu bola tá dodávka?“

„Dvanásť dní. Jednému z vašich kolegov som dal celý záznam. Priviezli ju odniekiaľ z Cañada Real. Z tej rite nám často vozia odstavené vraky. Tento aspoň nebol zhorený. Tak to robia s kradnutými autami, keď im poslúžia na nejaký kšeft. Ale odprisahám, že keď ju dovezli, takto nesmrдела. To by som poznal. A určite aj Casper.“

Cez policajnú kontrolu pri vstupe prejde Elenina červená lada.

„Ani nevystupuj.“

Zárate sa posadí k nej do auta a ukáže jej, kadiaľ má ísť. Po oboch stranách mŕňajú odstavené malé autá, rozpadnuté karavany, kamióny, autobusy s reklamnou potlačou na kapote. Na jednom z nich je nápis *Madrid BusVisión* a podľa otvorenej strechy poznať, že kedysi slúžil na vyhliadkové jazdy.

„Silverio Tenazas je zo Segovie. Tvrdí, že pred sedemnástimi dňami mu ukradli dodávku. Biela cé pätnásťka, už sa nevyrába, niekto by aj bol rád, že sa jej zbavil. Odtahovka ju pred piatimi dňami dovezla z Cañada Real. Dnes ráno Silverio podnikol cestu až zo svojho bydliska, aby si ju vyzdvihol, ale... no, veď Buendía ťa informoval, nie? Skrátka, náklad na korbe ho prevapil.“

Opačným smerom sa popri nich mihne auto pyrotechnického tímu, Elena ich ešte chvíľu sleduje v spätnom zrkadle.

„Najprv si mysleli, že by to mohla byť výbušnina, ale veľmi rýchlo zistili, že je to inak. Šéf tímu sa pozná s Buendíom, tak mu zavolať.“

Elena zaparkuje vedľa vozidla z technického. Plentu nemuseli rozťahovať, múr s ostnatým drôtom okolo parkoviska chráni citroen pred zvedavými pohľadmi dostatočne. Na dodávke sú dokorán otvorené zadné dvere ako obrovská tlama. Technici a fotograf pobehujú z miesta na miesto. Asi tridsať-ročná dievčina náhlivo kráča k Elene.

„Tu nemôžete parkovať. Odkiaľ idete? Zo súdu? To je jedno, skrátka musíte odísť, poďte, pomôžem vám vycúvať. Počujete? Tu musí byť voľný prejazd, nekukajte tak na mňa.“

Elena sa v tej spŕške pokynov nezmôže ani na slovo. Iba vytiahne preukaz. Dievčina hneď očervenie, posunie si okuliare v okrúhlych drôtených obrúčkach a prečíta si z preukazu Elenino meno a hodnosť. Potom sa široko usmeje. Kučeravé hnedé vlasy jej prepožičiavajú šibalský výzor.

„Teší ma, pani komisárka. Volám sa Manuela Conte. Doktor Buendía ma... skrátka, pracujeme spolu, asi sa poznáte. Som v podstate jeho zástupkyňa. Mohla by som vás poprosiť zaparkovať niekde inde? Tu naozaj prekážate.“

Opäť ten úsmev od ucha k uchu. Zárate medzitým tiež vystúpil a zamieril sám k dodávke.

„Úprimne, Buendía, akým testom musela táto dievčina prejsť, aby mohla s tebou pracovať?“

„Manuela, niekomu daj to auto na starosť. Elenu potrebujem pri sebe.“

Komisárka odovzdá kľúče dievčine, ale predtým jej ešte pošepká niečo do ucha tak nežne, že už to nemôže vyzeráť hrozivejšie.

„Mám to auto veľmi rada.“

„Mladá by ti vedela odrecitovať protokol spamäti.“ Buendía sa rozlúči s asistentkou a odvádza Elenu k vozidlu s otvorenou korbou.

„Pozdáva sa mi, celkom šikovná. To ona ťa má nahradiť?“

„Ak sa čoskoro nepresťahujem na pláž, budem sa musieť starať o vnúčatá, a ver mi, to je to posledné, čo na tomto svete chcem. Radšej budem v Benidorme a každý deň jesť *fish and chips*, než znášať tých usmrkancov.“

Elene udrie do nosa odporný zápach hnijúceho mäsa. Buendía jej podá rúško a tím z technického oddelenia sa rozostúpi, aby mohla komisárka prísť bližšie k autu.

„Sudkyňa je už na ceste, ale vravel som si, že by si rada videla telo, než si ho odvezie.“

Kto si? je prvá otázka, ktorá jej zide na um. Výraz tváre ako keby skamenel mŕtvoľe v poslednej chvíli života a bolesti. Pochlpená brada presiaknutá krvou pripomína hrudu bahna, pootvorené ústa ako z Baconovho obrazu naznačujú, že keď naposledy vydýchol, kričal. Napriek sivému povlaku smrti v očiach pretrváva otázka *Čo?* Zrejme adresovaná vrahovi. Muž má po tridsiatke, je nahý a pripútaný k stoličke. Kovový kus nábytku, typického vybavenia barovej terasy, pokrývajú flaky zaschnutej krvi. Pohlavný úd mužovi ovísa medzi nohami. Hneď nad ním sa v koži začína rezná rana, ktorá sa tiahne až k prsnej kosti. Posmrtné kľče roztrhali amatérske stehy a spod okrajov zapálenej kože presvitajú mužove útroby. Práve preto privolali aj pyrotechnikov. Čo sa skrýva v mŕtvom tele?

Šéf technikov uhádne jej otázku: „Tak sa zdá, že ho vy-pitvali. Možno aj zaživa.“

Buendía si natiahne rukavice. Potom vystúpi na korbu auta a rukou prechádza po otvorenej rane rozdeľujúcej mužovo brucho. Opatrne ju roztvorí a baterkou si posvieti dnu.

Elena rozozná iba neforemný zhluk tkaniva. Asi vnútorné orgány, nič viac. Vzápätí však lúč svetla padne na čosi ľahko identifikovateľné. Akoby sa z abstraktnej maľby vynoril realistický detail, ktorý pomôže dať zmysel celému dielu.

„Vidíš to?“

Elena sa neodváža odpovedať, ale áno. Vidí. Znútra mužovho brucha na ňu pozerá malé privreté oko. Rozoznáva opuchnuté viečka a pod nimi očné belmo.

„Myslím, že je to nenarodený plod.“

Tretia kapitola

Nebola to ráno dobrá voľba. Šaty s potlačou lebiek, kovbojská viazanka a martensky. Celý deň je nesvoja, pripadá si ako v maškarnom kostýme. Najradšej by sa šla domov prezliecť, ale zatiaľ nemala kedy. Reyes s Orduňom dorazili na odstavné parkovisko, keď už bolo telo preč. Elena ich požiadala, aby robili majiteľovi citroenu spoločnosť na ceste domov. Cieľ bol udržať ho čo najďalej od ďalších krokov vo vyšetrovaní.

„Keby som to vedel, tak by som sem nechodil. Ohlásil som krádež, urobil som všetko, ako sa má.“

Reyes sa posadila dozadu k Silveriovi. Postupne sa mu vracala normálna farba, stále sa však chvel. Mŕtveho muža zo svojej dodávky bude ešte dlho vídať v snoch. Reyes sa s ním neprestajne zhovára, chce mu prinavrátiť istotu, aby s nimi spolupracoval.

„Viem, že je to nepríjemné, ale musíte sa na tú fotografiu pozrieť. Nepoznáte toho muža?“

Silverio venoval mŕtvemu letmý pohľad: meravá tvár, otvorené oči aj ústa, vpadnuté líca, ostré črty zvýraznené bleskom fotoaparátu. Znovu si potiahol bezpečnostný pás a uprel zrak na horizont.

„Ak je vám na vracanie, povedzte. Zastavím.“

Orduño ich spredu sleduje v spätnom zrkadle.

„V živote som toho človeka nevidel,“ odvetí Silverio jednoznačne.

„Kde vám ukradli auto? Musíme poznať presné miesto.“

„Dozvie sa to manželka?“

O dvadsať minút Orduño zastaví pred diaľničným motelom. Nad vchodom zanedbanej budovy svieti červený neónový nápis *PARADÍS*. Večer keď Silveriovi ukradli auto, bol za štetkami.

„Nemajú bezpečnostnú kameru. Povypytovali sme sa prostitútok aj personálu, ale podľa očakávania, nikto si nevšimol nič zvláštne ani podozrivých ľudí okolo áut. Požiadal som tím z technického, aby to tam prezrel.“

Elena v tichosti počúva Orduňovo hlásenie. Na sklenej stene zasadacej miestnosti visia fotografie dodávky a mŕtveho muža. Rozrezaná brušná dutina, detail zaťatých prstov pevne zvierajúcich kovovú stoličku, uprostred snímka tváre. Vedľa nej Elena prilepila žltý papierik s otázkou, na ktorú musia nájsť odpoveď: *Kto je ten muž?*

„Technici vzali odtlačky z volantu a vnútra nákladného priestoru. Odtlačky z dverí boli kontaminované. Odobrali sme aj vzorky krvi, vlasov a vlákien. Všetko sa spracúva, ale prvé výsledky sú negatívne. Obeť ani páchatelia nie sú v registri.“

Zárate s nezáujmom počúva hlásenie o predbežných zisteniach kriminalistických technikov. Pohľady prítomných sa uprú na Manuelu, novú Buendíovu asistentku. Reyes už niekoľkokrát v to popoludnie zbadala, ako si posunie okuliare na koreň nosa, vždy keď z ich pozornosti znervóznie.

„Teraz ja?“

Mariajo si ticho povzdychne. Odkedy sa dievčina začala objavovať v ich sídle na Barquillskej, prechováva k nej istú podozrievanosť. Reyes už pozná počítačovú expertku dosť

na to, aby vedela, že takáto nervozita nie je u nej bežná. Aj keď ju možno väčšmi než nová kolegyňa škrie, že Buendía sa chystá odísť do dôchodku. Týmto spôsobom dáva najavo, ako jej bude chýbať.

„Áno, zlatko, ak máš čo dodať. Ak nie, môžeme ísť domov a dať si sprchu, lebo máme pred sebou kus roboty.“

„Doktor Buendía práve dokončuje obdukciu, ale o niekoľko záverov sa už s vami môžem podeliť.“ Manuela vstane ako študentka s pripravenou prezentáciou a zaujme miesto vedľa fotografií. „Muž. Približne tridsaťpäť rokov. Naše zistenia naznačujú, že bol nažive, keď prebehla sekcia a extrakcia orgánov. Ako už viete, vypitvali ho. Konkrétne mu vzali pečeň, žľčník, takmer celé hrubé črevo a časti tenkého. Zvláštne je, že podľa čistoty rezov sa dá usudzovať použitie chirurgických nástrojov. Aj niť, ktorou zašili brucho, bola chirurgická. Zároveň však pozorujeme známky brutality. Rozrezané brucho si nevieme vysvetliť, orgány pravdepodobne vytrhali silou, šitie, ako ste sami videli, urobili tak fušersky, že stehy popraskali. Je jasné, že páchatel' nebol chirurg.“

Manuela dvihne zrak od papierov, ktoré kľčovito zvierala, a usmeje sa, spokojná, že splnila úlohu.

„Potvrdil už Buendía, že to vnútri bol naozaj ľudský plod?“

Dievčina pustí papiere na stôl, komisárkina otázka ju rozrušila. Chvíľu sa prehrabuje v šaláte dokumentov, napokon nájde ten, ktorý hľadala. Sú to fotografie z pitevnej sály urobené potom, ako Buendía extrahoval obsah brucha obete. Manuela ich zavesí na sklenú stenu vedľa ostatných snímok.

„Plod starý dvadsaťosem týždňov. Žena. Pred vložením do brušnej dutiny mŕtveho bol istý čas zmrazený. Nevieme, ako dlho, ale doktor Buendía iste dokáže určiť bližší časový údaj. Koniec pupočnej šnúry je prasknutý, plod zrejme vytrhli z matrice násilím.“

Únava členov BAC potemnela. V ťažkom tichu nemusí nikto nahlas konštatovať, čo znamenajú informácie, ktoré sa dozvedeli od Manuely.

„Prečo tu nie je Buendía?“

Mariajo to nevysloví ako útok na novú kolegyňu, ale skôr žiadosť o pomoc. Nález mŕtvol v opustenej dodávke dostáva nepredvídaný rozmer. Na vyriešenie tejto záhady budú potrebovať aj Buendíove schopnosti.

„Požiadal ma, aby som vám závery zhrnula ja, pretože chcel dokončiť posledné analýzy.“

„Vieme teda, že máme minimálne ešte jednu obeť.“ Elenin hlas znie v zasadačke jasne a isto. „Matku plodu. Podľa toho, ako vravíš, že prebehol potrat, ho zrejme neprežila. Mariajo, vezmeš si to na starosť? Obvolaj nemocnice, nech nám dajú zoznam vykonaných interrupcií v poslednom čase, aj keď toto, zdá sa, nenesie známky nemocničnej praxe.“

„A nesedí ani ten posledný čas.“ Zárate stojí pri sklenej stene a obzerá si fotografiu muža so sivo zatiahnutými očami. „Manuela povedala, že plod bol zmrazený.“

„Dajme posledný rok. A pohovár aj sa s miestnou políciou. Okrem toho chcem zoznam mŕtvol, ku ktorým sa nikto neprihlásil.“

„Preverím záznamy z nemocníc a interrupčných kliník za posledných sedem mesiacov. Zhruba tak to vychádza podľa veku plodu, v ktorom ho násilím vybrali z maternice.“

Zárate strhne zo steny fotografiu a hodí ju na stôl.

„Čo vieme o ňom, Manuela? Okrem toho, že je muž a má tridsaťpäť. Niečo, čo by nám pomohlo zistiť, ako sa volá. Tým musíme začať. Keď budeme poznať jeho meno a priezvisko, budeme o krok bližšie k identifikácii matky.“

„Toxikologická analýza preukázala stopy skopoloamínu, akiste viete, čo to znamená. Je možné, že ho obeti podali,

aby nekládla odpor. Okrem toho sme v krvi našli nezanebateľné množstvo metadón hydrochloridu.“

„Metadónu? Bol narkoman?“ Orduño podvedome zabľúdi pohľadom k fotografii mladého muža: neupravená brada, kde-tu lysé miesta, strapaté a odrastené vlasy. Pravdaže, zanedbaný vzhľad ešte nemusí znamenať drogovú závislosť.

„Alebo bol chorý. Metadón sa predpisuje na chronickú bolesť,“ poznamená Mariajo.

Manuela si odkašle ako učiteľka pred začatím hodiny.

„To nie je pravdepodobné, Mariajo. Pacientom s onkologickou diagnózou alebo veľkými bolesťami dávajú morfium, prípadne fentanyl. Ak sa v krvi zistia stopy metadónu, narkománia je prvá možnosť. Je však pravda, že sa nenašli nijaké čerstvé vpichy v koži, nosná dutina nebola dilatovaná ako pri podaní v práškovej forme. Na základe týchto skutočností sme s doktorom Buendíom došli k záveru, že išlo o narkomana v odvykacom procese.“

Manuela chápe, že takto si priazeň staršej kolegyne nezíska, ale nemôže inak. Nutkanie vyvrátiť špekulácie holými faktmi z obhliadky tela je silnejšie než túžba udržať harmonické pracovné prostredie.

„A nemohol ho fajčiť? Mám taký pocit, srdiečko, že si skysla kdesi vo filmoch z deväťdesiatych rokov. V súčasnosti väčšina narkomanov radšej fajčí, než aby si pichali. Priveľa ich umieralo pre infikované ihly.“ Mariajo nečaká na reakciu dievčiny, vytiahne mobil a hľadá číslo v zozname. „Najlepšie by bolo, keby si odskočila do laboratória súdneho lekára a doniesla tých niekoľko vlasov, ktoré doktorovi Buendíovi ešte zostali. Takýto prípad nie je nič pre nováčikov.“

Elena vidí nerozhodnosť v Manueliných očiach. Má poslúchnuť rozkaz od Mariajo? Na univerzite možno patrila medzi najlepších, ale toto je BAC. Ešte sa má čo učiť.

Komisárka jej zmierlivým gestom naznačí, aby sa posadila. Mariajo na opačnom konci miestnosti hundre, že jej Buendía nedvíha telefón.

„Nateraz budeme pracovať s hypotézou, že obeť bol narkoman na odvykačke. Zhodneme sa, že teória má viacero nedostatkov, pretože okrem toho, čo spomenula Mariajo, sa v databáze nenašli odtlačky obete. Narkomani majú často záznam, skôr či neskôr totiž spáchajú nejaký zločin a dostanú sa do registra. Tento muž však v registri trestov nefiguruje. Orduño, Reyes, pobehajte madridské odvykacie centrá a spýtajte sa zamestnancov, či ho niekto nebude vedieť identifikovať.“

Komisárka si všimne, že Zárate hľadá cez sklenú stenu kam si do útrob kancelárie. Keď pozrie tým smerom aj ona, zbadá Buendíu, ako k nim kráča pomedzi stoly. Jedna z kolegýň ho pozdraví, ale on ju odignoruje, a to nevesťí nič dobré. Dokonca aj Mariajo si odpustí komentár na adresu novej asistentky, keď vidí, aký je unavený a frustrovaný. Buendía prebehne pohľadom po tvárach spolupracovníkov a zastaví sa pri Elene, podá jej tenký spis.

„Idem až teraz, lebo som chcel dokončiť analýzu DNA.“ Buendía sa posadí za stôl a vezme Reyes šálku s kávou, ktorú do seba obráti, aj keď je ľadová. Elena si prelistuje spis.

„Aká je dôveryhodnosť testu?“

„Deväťdesiatdeväť percent. Tento muž...“ Buendía nájde na stole fotografiu, ktorú tam hodil Zárate, „je biologický otec abortovaného plodu.“

Štvrtá kapitola

„Vyrovňavanie účtov. Obeť bola drogovovo závislá, dá sa teda predpokladať, že mala kontakt s drogovou scénou. Naaranžovať zavraždeného muža s vlastným dieťaťom zašitým v bruchu mi pripadá ako jednoznačný odkaz.“

Zárate hľadá odpoveď na základnú otázku, ktorá zo situácie prirodzene vyplýva: *Prečo?* Aké dôvody môže mať človek, aby spáchal takýto zločin? V podzemnej garáži sídla na Barquillskej sa ozýva dvojje krokov, jeho a Eleniných, keď idú k jej zaparkovanej lade. Spoločne už v BAC riešili množstvo prípadov a racionálne uchopenie extrémneho násilia, náhľad do vyšinutej mysle vraha, dáva aspoň nejaký zmysel hrôzam, ako je mučenie alebo kanibalizmus. Lenže tak ďaleko ešte nie sú, ani len nepoznajú totožnosť muža so sivým pohľadom. Nehovoriac o identifikovaní matky, ktorej vytrhli dieťa z lona. V danej chvíli je zbytočné prichádzať s akýmikoľvek hypotézami a Zárateho zúfalá snaha nájsť riešenie problému iba znásobuje úzkosť a nervozitu, dvoch spoločníkov sprevádzajúcich ho v živote od uzavretia prípadu zo Santa Leonor.

„Kde máš kľúče?“

„Tuším som ich dala do toho malého vrečka.“

Zárate prehľadáva Elene batoh, zatiaľ čo ona telefonuje s Renterom. Nález tela v aute na odstavnom parkovisku chcú

držať v tajnosti, preto si s ním dohovára osobné stretnutie. Okolnosti úmrtia by boli voda na mlyn senzácievých reportérom a ranným televíznym reláciám, čo by skomplikovalo policajnú prácu. Čím budú diskretnější, tým skôr odhalia vraha.

„Je mi jedno, že máš stretnutie s riaditeľom. Povedz Gálvezovi, že je to naliehavé. Musíme sa porozprávať.“

Zatiaľ čo Elena zvädza boj s Renterom a jeho nekonečnými politickými záväzkami, Zárate postaví batoh na kapotu lady. Neuveriteľné, koľko vecí so sebou Elena každý deň vláči. Okrem služobnej zbrane aj putá, množstvo liekov od digestív až po svalové relaxanty, tabak, kozmetické potreby, ktoré nikdy nepoužíva. Zárate vytiahne z batohu zložený list papiera, je pomaľovaný žltou farbičkou. Z obrázka nič konkrétne nepoznať, sú to iba žlté čiary bez ladu a skladu, jedna cez druhú. Kto ich nakreslil a prečo má Elena obrázok v batohu, vie aj bez pýtania. Elena zloží a spustí spříšku ponôš na Rentera, keď zbada Zárateho s výkresom v ruke. V druhej drží kľúče od auta.

„Trvalo ich nájsť.“

Zárate jej hodí kľúče, Elena ich prudko chytí.

„Bola si za ňou, však? Bola si za Nenou.“ Zárate máva pokresleným papierom. „Talent.“

„Volá sa Mihaela, tak by si ju mohol volať jej vlastným menom. A aj keď sa ti to zdá smiešne, urobila veľký pokrok. Keby si bol...“

„Nie, Elena, prosím. Nevyčítaj mi, že tam s tebou nechodím. To dievča nie je naša starosť.“

Elena sklopí zrak. Ako mu vysvetlí, že podala žiadosť o adopciu? Do budúcnosti to nad ňou zostane visieť ako Damoklov meč.

„Jej otec sa znovu ozval. Grigore Nicolescu, pamätáš si? Rumunský kamionista. Vraj až bude na tom jeho dcéra lepšie, príde si po ňu. A bude ju vychovávať.“

„To je dobrá správa. Je predsa jej otec. Mala by byť s ním.“

„Fakt veríš, že si ju odvedie a bude sa o ňu starať? Mihaelin stav sa možno zlepšuje, ale stále je to hlboko narušené dieťa. Za pár mesiacov nevymažeš všetko to, čo zažila na statku. A, neviem... Genetika je dôležitá, ale nie dosť na to, aby vyriešila takýto problém. Ak otec naozaj príde, vymyslí si ďalšiu výhovorku.“

„To si myslíš, že sa stane, Elena, alebo chceš?“

„Chcem, aby mala Mihaela v živote trochu šťastia. Po všetkom, čím si prešla, je to absolútne minimum.“

Zárate už iba odfrkne. Elenin prístup k celej veci považuje za absurdný, ale nechce sa s ňou doťahovať. Batoh jej vráti a otočí sa na odchod.

„Kam ideš? Musíme sa porozprávať s Renterom.“

„Ty sa musíš porozprávať s Renterom, si šéfka. Ja sa radšej pôjdem pozrieť do Cañada Real. Tam našli dodávku. Bolo by fajn zistiť, či niekto nevidel vodiča.“

Ani sa za ňou neotočil, keď to hovoril. Elena neverí, že pôjde tam, kam povedal. Obidvaja dobre vedia, že v Cañada Real sotva nájdu obyvateľov ochotných spolupracovať. Každý oslovený bude spievať tú istú pesničku o „neviem“, „nikoho som nevidel“, „vôbec som tu nebol“. Zárate skrátka nechce byť s ňou. Takto dopadli ako dvojica, pre ktorú je intimita čoraz väčšia práca, tak ako rozprávať sa o tom, čo naozaj cíti.

Elena zapne rádio, keď prechádza po ulici Fernanda Šieste-ho, kde sa týči pompézna budova SGAE, sídla španielskeho autorského zväzu. Z reproduktorov zaznie hlas Miny Maz-zini a jej „*Il cielo in una stanza*“. Dlho ju nepočula. Známe tóny a melódia veľmi rýchlo prenesú Elenu do čias, keď sa noc čo noc utápala v spievaní karaoke šlágrov v kaviarni Cher's. V rýchlokvákach na zadnom sedadle na parkovisku u Didí-ho. Spätné zrkadlo jej však ukazuje obraz inej Eleny. Má viac

vrások okolo očí, no zračí sa v nich menej temnoty. Nemalú zásluhu na jej zázračnej premene má Mihaela. Teplo jej pokožky, keď si oprela líce o Eleninu ruku, posledný pohľad na rozlúčku, váhavý a vystrašený, a v ňom už niekoľko týždňov plápolajúce svetielko nádeje. Komisárka si ani nevšimla, kedy sa okolo malého dievčatka začal krútiť celý jej svet. A teší sa z toho. Nerada by ešte niekedy videla obraz Eleny, ktorou bývala.

V obývačke domu na Colonia de Carteros znie pieseň „*Noelia*“ od Nina Bravu a jeho hlas vyplní celú miestnosť. Zárate s fľašou piva mlčky sleduje Salvadora Santosa. Hudbu mu vytrvalo púšťa jeho manželka Ascensión, práve na Ninovu skladbu si prvý raz zatancovali. V kútiku duše prechováva nádej, že známa melódia manželovi niečo pripomenie. Zárate to považuje za absurdné, ale názor si necháva pre seba. Z muža v invalidnom vozíku zostala iba schránka požíraná Alzheimerovou chorobou. Dávno už nechodí, nerozpráva, čoskoro prestane prijímať potravu. Napriek tomu Zárate ďalej navštevuje svojho niekdajšieho mentora, priam druhého otca, lebo v jeho prítomnosti nachádza pokoj. Na stenách visia fotografie z čias, keď bol preňho Salvador ako bôja na otvorenom mori, ku ktorej zamieril s každým problémom. Z vyblednutých snímok sa usmieva statný a veselý muž, neraz po boku svojho kolegu Eugenia Zárateho. Keď teraz preskočí pohľadom z obrázkov do reality, stisne mu z toho srdce.

Zárate nešiel do Cañada Real. Tak ako Elena vie, že by to bolo nanič. Iba potreboval stráviť chvíľu v Salvadorovej tichej prítomnosti. Trochu si vypiť. Uhasiť ten oheň, ktorý v ňom horí a niekedy ho div nepohltnú celého. Hnev, zúrivosť, všetky jeho násilné myšlienky za posledné mesiace. Nechce ubližovať, práve naopak, chce, aby ublížili jemu. V krčmovej bitke, počas razie, pri hádke s Elenou, keď si konečne povedia pravdu.

Čoraz častejšie sa dáva unášať týmito impulzmi. Vie, že sú nebezpečné, že by ich mal zastaviť. Preto chodí k Santosovi.

Mentorovi porozprával všetko o tom, ako skončili Antón a Julio, Chescini vrahovia. Ako zastrelil otca tej narušenej rodiny a potom, po tej havárii, skleným črepom ukončil Juliov život. Salvador Santos môže odpovedať iba mlčaním. Ani mu nezablahoželá, že zabil dvoch mužov, ktorí si nezaslúžili žiť, ani ho nevyhreší, že prekročil všetky hranice.

Pohľadom zabľúdi k fotografii, na ktorej pózuje Salvador s jeho otcom Eugeniom. Čo by mu povedal on? Najskôr by mu jednu vypálil a potom ho odovzdal polícii, aby pykal za to, čo urobil.

Zárate pobozká Ascensión na rozlúčku. Nepôjde do Cañada Real ani späť do BAC. Intuitívne zamieri do Carabanchelu, štvrť, kde vyrastal. V bare La Reja oproti policajnej stanici si objedná pivo. Pozdraví bývalých kolegov. Costa je stále medzi nimi, hoci má už menej vlasov a viac kíľ. Služba sa mu skončila, a tak môžu pri barovom pulte obrátiť zopár pív a zaspomínať si na prvé prípady, ktoré spolu riešili.

Kiežby sa tak dalo vrátiť v čase. Znova byť mladým policajtom plným ideálov a ctižiadosti. Zo špinavého a matného zrkadla za fľašami naňho pozerá jeho zdeformovaný odraz. Ale možno tak už teraz naozaj vyzerá. Možno sa po boji s toľkými monštrami sám na jedno premenil. Možno by najčestnejšie bolo odísť od polície, odísť od Eleny. Prestať ubližovať.

Piata kapitola

„Je s tebou nuda, Orduño.“

On jej hovorí, že má zo všetkého srandu, ona jemu, že je nudný. Pred okružnou jazdou po centrách pre liečbu závislosti sa ešte zastavili u Reyes doma, aby sa mohla prezliecť. Dom patrí k najmenším a najstarším v štvrti, ale bežný policajt by o takom mohol aj tak iba snívať. Zatiaľ čo sa Orduño rozhliada po obývačke – *prečo niekto, kto má toľko peňazí, pracuje na polícii?* – Reyes si prezlečie zelené šaty s lebkami a kráča dolu schodmi v dlhej sukni, zapínajúc si hodvábnu košelu.

„Myslel som si, že si dáš tričko a džínsy.“

„Fakt nuda, každý deň väčšia.“

Keď prechádzala popri ňom, položila mu dlaň na líce a na krátky okamih sa mu zazdalo, že sa ho chystá pobožkať. Vo vzduchu po nej zostali sladké tóny parfumu. Orduño sa ho už naučil rozoznať. Je jedno, či Reyes vstane ako muž alebo žena, vonia vždy rovnako.

Spomedzi všetkých madridských centier pre závislých idú najprv do Puente de Vallecas, lebo stojí najbližšie k odstavnému parkovisku, kde objavili telo. Obidvaja si uvedomujú naivitu tohto geografického prístupu, páchatel mohol predsa uniesť obeť kdekoľvek, ale niekde začať musia.

Ešte ani na recepcii centra Orduño nevie vytriasť z hlavy jej parfum. Reyes ukazuje zamestnancovi fotografie obete z pitevnej sály. Veľmi ho na nej nepoznať. Smrť kriví črty človeka a potom ťažko určiť, komu zaživa patrili. Gestá, pohľady aj úsmev zmizli. V prvom centre nepochodia, rovnako tak ani v Canillejas a v Arganzuele. Postupne si zvykajú na grimasy recepcných, keď im ukážu snímku mŕtvol. Tvár znetvorená bolesťou, vyvalené a sivé oči, svedkovia nevýslovných hrôz.

Pri každej návšteve sa držia toho istého protokolu: spýtať sa, kto prijíma klientov, kto vypisuje karty. Vo Villaverde ich zavedú do kancelárie k Silvii, pracuje tam iba päť mesiacov. Ťažko veriť, že dievčina je dospelá, vyzerá na pätnásť, šestnásť rokov. Ukážu jej fotografiu.

„Doriti.“

Tak sú asi v cieli. Silvia im rukou naznačí, že jej zabehlo, a v prvej chvíli nie je schopná rozprávať.

„Ako sa volal?“ spýta sa Orduño.

„Gerardo. Čo sa mu stalo? Predávkoval sa?“

„Prečo si myslíš, že sa predávkoval? Sem predsa chodil, aby sa zbavil závislosti.“

Silvia si zahryzne do pery, zvažuje, koľko prezradiť.

„Zbaviť sa závislosti nie je len tak. Gerardo často chodieval za Byramom.“

„Kto je Byram?“

„Nie ste náhodou policajti? Vo Villaverde každý vie, kto je Byram. Aj malé deti. Taký veľký Senegalčan, ktorý tú šéfuje obchodu s drogami. Má holičstvo ako zásterku. Tam pracuje a nikto sa k nemu ani nepriblíži. Tak čo sa stalo Gerardovi?“

Reyes pristúpi ku kolegovi, nezdá sa jej rozumné odhaliť okolnosti smrti, a tak odpovie veľmi všeobecne. Objavili ho v dodávke bez známok života, nemal pri sebe doklady. Zrejme vražda.

„Mám tu jeho kartu.“ Silvia sa prehrabuje v zložkách a pri tom neveriacky krúti hlavou. „Kto by ho zabíjal? Gerardo sa snažil dať dokopy.“

„Často ste sa rozprávali?“

„On bol jeden z mála, s ktorými sa dal viesť nejaký rozhovor. Aj inak sa odlišoval. Napríklad bol expert na neworleánsky džez, verili by ste tomu? Takých sem veľa nechodí. Gerardo bol, neviem. Bolo poznať, z toho ako rozprával, že mal dobré vzdelanie. Tu to je.“

Silvia podá spis policajtky. Je v ňom aj kópia jeho občianskeho preukazu.

„Čo nám o ňom ešte viete povedať?“

„Držal si odstup. Iní radi hovoria o rodine alebo ako sa im dobre darilo, než prepadli heroínu, ale Gerardo... Ani nie, že by bol tichý, len nerozprával o svojom živote. Ak už sme sa zhovárali, tak o džeze alebo detektívkach. Zbožňoval Patriciu Highsmith. Raz mi od nej aj doniesol knihu. Nepamätám si, ako sa volala. Nie som ktovieaká čitateľka.“

„To by som si ani nemyslela.“

Dievčina sa pri tých slovách placho usmeje. Orduño má podozrenie, či Reyes s recepciou neflirtuje, preto radšej zakročí.

„Vždy chodieval sám? Alebo ho poznali aj iní narkomani? Nieкто, kto by nám vedel o ňom dať viac informácií než len to, že rád čítal.“

Silvia sa pomrví v kresle, policajtov sarkazmus sa jej dotkol. Gerardo sa vraj s nikým iným nestretával. Užil dávku metadónu, prehodil niekoľko slov a odišiel. O konzultáciu so psychológom nemal záujem.

„Je mi dobre. Konečne mi je dobre, tak dobre, ako mi ešte nebolo, Silvia, povedal mi raz. Možno si to iba vymýšľam, ale mám pocit, že s niekým chodil. Lebo sprvu chodieval dosť

zanedbaný, ale v poslednom čase nosil čisté šaty a staral sa o seba, teda, v rámci možností.“

„Ale o tej známosti sa s vami nerozprával.“ Reyes sa pokúša znovu naskočiť na srdečnú vlnu, ktorú Orduño pokazil.

„Nie. Také veci človek pozná. Mám na to talent.“

„Zdôveril sa vám, že má dieťa? Alebo že sa im má narodiť?“

„Gerardo a dieťa?“ Dievčina sa zamračí. „Nie, ale raz som ho videla, ako si v knižnici listuje v jednej knihe, volá sa *Deväť mesiacov v raji*. Poznáte? Tehotenská klasika.“

Policajti si vymenia pohľady. Zopár dielikov skladačky do seba zapadlo, ale teraz treba zo všetkého najprv zadať do systému údaje z Gerardovho občianskeho preukazu. Orduño pozerá na dokladovú fotografiu, náznak úsmevu a mladícky výraz v očiach. Prvý raz vidia, ako obeť vyzerala zaživa. Keď ešte nebral drogy, to je jasné.

Šiesta kapitola

„Ako sa darí s hľadaním matky?“

Keď Mariajo vojde, Elena zatvorí dvere kancelárie.

„Prehľadávam nemocnice a gynekologické ambulancie, ale ide to pomaly. Nikto neohlásil zmiznutie osôb, ktoré by sa zhodovali s opisom Gerarda alebo matky, teda ženy v siedmom mesiaci.“

Elena si sadne do svojho kresla. Čakanie, kým sa vyšetrovanie rozbehne, ju vždy otravovalo. Pred niekoľkými hodinami sa u nej zastavil Zárate, na pol úst jej oznámil, že v Cañada Real nič nezistil, potom si už nevymenili ani slovo. Elena nepotrebuje dôkaz, aby vedela, že rozhodne nebol tam, kde tvrdí. Ale kam teda šiel? A kde bol minulú noc? Kam chodí, keď nie je s ňou a cíti potrebu byť od nej čo najďalej? Na základe informácií od Reyes a Orduña mu dala za úlohu pripraviť vyčerpávajúci profil Gerarda Valeru Planasa.

„Bola si za Nenou?“

Elena pozrie na Mariajo. Počítačová expertka stojí pri stene, kde visí papier počmáraný žltou pastelkou. Keď ho tam Elena dávala, hovorila si, že to preto, aby mala stále na pamäti dievčinu a to, aké robí pokroky. Ale to bola lož. Dobré vie, že obrázok tam zavesila, aby vyprovokovala Zárateho.

„Volá sa Mihaela. Dala mi ho ako darček. Vždy od nej chcem, aby mi nakreslila slnko, a takto to dopadne.“

„Ako maliarka sa asi neuživí.“

„Pred rokom žila medzi prasatami a myslela si, že ľudia vo svete mimo ich statku sa jedia navzájom.“ Elena pokrčí plecami. „Podľa mňa jej to ide dobre.“

„To je zase pravda. Zaslúži si, aby obrázok od nej visel u teba v pracovni. Už si to tu pýtalo trochu vyzdobiť.“

Nevedno, či si z nej Mariajo ťahuje, alebo jej pripomína výkresy od Lucasa, ktoré kedysi nosievala do práce. Nešikovné portréty Eleny, jej manžela Abela, dokonca aj seba samého. Usmievajú sa na zelenom trávniku pod lúčmi slnka. Chvilé šťastia, o ktoré Elena prišla, a teraz sa usiluje znovu ich nájsť v Mihaeliných neidentifikovateľných slnkách.

Mariajo sa posadí oproti nej. Poznajú sa roky, preto vie, že hoci komisárka stavia vysoké múry okolo svojich citov, aj ona potrebuje trochu pochopenia.

„Ako to prebehlo?“

„Dobre, vychovávateľky odvádzajú skvelú robotu. Boja sa, že si ju otec odvedie späť do Rumunska, kde sa nebude vedieť ani dorozumieť.“

„Lebo španielčina jej ide ako po masle.“

„Rozpráva málo, ale rozpráva.“

„Elena, doma v Rumunsku jej bude najlepšie. Má tam babky, tety, bratancov, súrodencov. Určite lepšie než v nejakom výchovnom stredisku.“

„Rada by som jej rodine dôverovala ako ty.“

„To preto, lebo nijakú nemám,“ zasmeje sa hekerka. „Nemala som šancu stratiť v ňu vieru. Kolegovia mi to vynahrádzajú. Ángel šiel s tebou?“

Elena mlčí. Čosi jej našepkáva, že sa pred Mariajo priveľmi obnažuje. Zmätok v citoch k Záratemu by jej ťažko

vysvetľovala. Na čele útvaru je kvôli nemu, aby ho mala na blízku a mohla ho ochraňovať. Niežeby jej Rentero dal veľa alternatív. Ibaže teraz sa rovnováha citov zmenila, na misky váh pribudla Mihaela.

„Je veľmi pekné, o čo sa s tou malou pokúšaš,“ pokračuje Mariajo, lebo uhádla jej myšlienky. „Ale možno má aj Zárate pravdu. Určite mu to dievča pripomína dosť škaredé veci.“

Rozhovor dvoch kamarátok preruší zaklopanie na dvere. Chvalabohu, ďakuje Elena v duchu.

„Nedáva to žiadny zmysel,“ vyhrkne Zárate bez pozdravu.

V prvom momente komisárke zide na um, že tým myslí jej posadnutosť Mihaelou, že s uchom na dverách počul celý ich rozhovor. Ale tak to nie je. Zárateho pochybnosti súvisia s najnovšími zisteniami o identite mŕtvoly.

„Tá kópia občianskeho, ktorú doniesli Reyes a Orduño. Lebo údajne z matriky hovoria jasne. Gerardo Valero Planas zomrel pred šiestimi rokmi.“

Siedma kapitola

„Gerardo Valero Planas. Zomrel pred šiestimi rokmi pri policajnej naháňačke po bankovej lúpeži.“

Zárate zavesí na sklenú stenu fotografiu muža s žltkastou, hladko oholenou tvárou, pážacím účesom a malými, mierne škuľavými očami ako dve pomlčky. Na ľavej strane krku má vytetovaného hada.

„Desiatky záznamov v registri, najmä krádeže, niektoré s použitím násilia,“ vysvetľuje Zárate. „Odtlačky prstov sú v evidencii, s naším Gerardom sa nezhodujú. Dokonca som preveril, či si náhodou nedal urobiť plastiku.“

„A vieme isto, že zomrel?“ spýta sa Buendía skôr zo zvyku než zo zvedavosti.

„Zomrel, prebehla kremácia. Hasiči ho vytiahli z auta, máme správy od viacerých orgánov. Po havárii bol znetvorený, ale vzali mu odtlačky. Bol to on.“

„Potom naša obeť vystupovala pod falošnou identitou a nevolala sa Gerardo. Kópia občianskeho je veľmi slušná, musela stať poriadny balík.“

Elena vstane a podíde k sklenej stene s fotografiami, zatiaľ čo zvyšok tímu sa v duchu zaoberá nevyslovenou otázkou Kto to teda bol? Centrálnu pozíciu v panoptiku dôkazového materiálu zaujíma Gerardo, o ktorom už vedia, že to nie je jeho

meno. Tridsaťpäť rokov. Bol závislý od heroínu, pokúšal sa prestať, ale metadónová terapia fungovala iba čiastočne. Napriek tomu našiel niečo, kvôli čomu sa oplatilo bojovať. Nový zmysel života, lano hodené do studne, do ktorej spadol nevedno prečo. Sčítaný mladý muž s dobrou výchovou a záujmom o džez zišiel z cesty a ocitol sa v pazúroch Byrama, drogového kráľa z Villaverde. Potom však našiel motiváciu dať sa do poriadku, ako Orduňovi a Reyes porozprávala recepcná z odvykacieho centra. Mal priateľku. A dieťa, o ktorom predpokladal, že príde, lebo si listoval v knihe o tehotenstve. Ibaže čosi mu skrížilo plány a zabilo nielen jeho, ale aj jeho vysnívané dieťa.

„Rozhodne pred niečím utekal.“ Orduño prvý prerušil ticho v miestnosti. „Niekedy v minulosti sa zrejme namočil do riadneho svinstva s ľuďmi, s ktorými sa neradno ťahať za prsty. Preto si zmenil totožnosť. Potom urobil chybu a začalo sa mu to vymykať spod kontroly. Našli si ho a potrestali. Jeho, jeho frajerku aj dieťa, ktoré spolu čakali.“

„Prečo práve takto? Nestačila by guľka do čela?“ Reyes táto teória neuspokojila.

„Narkomani robia aj horšie veci. V ich prípade akoby násilie ani nemalo hranice. Okrem toho je spôsob vraždy aj signál tým, ktorí by mali podobné úmysly.“

„No tak aký bude náš ďalší krok?“

Zárateho komisárkina otázka prekvapí. Ona nie je z tých, ktorí odovzdajú riadenie vyšetrovania niektorému zo svojich ľudí. Možno je to od nej gesto zmierenia po náročnom období, ktoré zažívajú. Pretože o tom, ako ďalej, sa určite nepotrebuje radiť s ním.

Africké holičstvo sídli na ulici San Jenaro. Šesť kresiel obklopujú fotografie modelov s rozličnými afro účesmi: odvážnymi, strapatými, uhladenými, geometrickými, s nápismi *AFRICA* alebo *LOVE*.

Keď prídu Elena so Záratem, obsadené sú iba dve kreslá. Pri nich dvaja holiči. Jeden z nich dvihne zrak a sotva ich zbadá, hneď sa zamračí, akoby inštinktívne zavetрил políciu. Druhý pokračuje v práci, nevzrušene holí zákazníkovi vlasy strojčekom. Elena nasadí nenútený tón.

„Radi by sme sa porozprávali s Byramom.“

Pred príchodom si v databáze prečítali opis údajného šéfa senegalskej skupiny priekupníkov. Veľa konkrétneho sa však nedozvedeli. Nikdy nebol stíhaný. Netušia, aké môže byť spojenie medzi radovým narkomanom a jedným z „vyvolených“, ktorí fungujú mimo dosahu protidrogových jednotiek.

„Kto ho hľadá?“

Elena ukáže preukaz. Muž s podozrievavým pohľadom odpovie tak, že zastrihá nožnicami a pustí sa do úpravy zákazníkovho účesu. Vzhľadom na jeho telesnú hmotnosť je prekvapivé, že sa mu tučné prsty vôbec zmestia do ôk nožníc. Zárate sa posadí do voľného kresla, aby dal jasne najavo, že neodídu, kým nedostanú, po čo prišli.

„Myslím, že chalanisko je už dosť fešák, nemusíš sa s ním ďalej paprať.“

Holič pochopí, že policajt ako Zárate by im mohol skomplikovať život, preto radšej zmení tón. Iba on s nimi komunikuje, druhý, mladší holič, sa tvári, že jeho sa to netýka, on je v práci.

„Byram tu nie je.“

„A kde by sme ho našli?“

„Ja viem.“

Elena a Zárate pozerú na asi desaťročného chlapca, ktorý sedí v kresle a hrá sa na mobile.

„Ty vieš, kde je Byram?“

Elena pristúpi bližšie, sadne si vedľa neho.

„Mamadou. Zmizni už niekam. Zašívaj sa tu od rána.“

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy *Mlčanie matiek*.

Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.